

บทคัดย่อ

เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เป็นเสรีภาพสำคัญประการหนึ่งในรัฐเสรีประชาธิปไตยเพราะเป็นเสรีภาพอันเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งของประชาชนในการแสดงออกที่จะมาชุมนุมรวมกลุ่มกันเพื่อพูดจาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือเพื่อใช้สิทธิเรียกร้องบางอย่างที่กลุ่มของตนต้องการ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในเรื่องเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบนี้ก็เพื่อศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้สิทธิเสรีภาพเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในรูปแบบของการจัดการชุมนุมและศึกษาถึงมาตรการในการควบคุมการชุมนุมสาธารณะ ป้องกัน ระงับยับยั้งการชุมนุมสาธารณะที่เกินขอบเขตหรือละเมิดต่อกฎหมาย

การชุมนุมโดยสงบในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การชุมนุมในขณะที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะปกติ และการชุมนุมในขณะที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะไม่ปกติ เช่น มีการปฏิวัติ รัฐประหาร เป็นต้น แม้ว่าในรัฐธรรมนูญไทยจะบัญญัติรับรองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบเอาไว้ก็ตาม แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ส่งผลให้ในทางปฏิบัติจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เช่น กฎหมายจราจร กฎหมายทางหลวงหรือกฎหมายอาญา เป็นต้น ซึ่งกฎหมายเหล่านี้มักเกิดผลกระทบต่อการใช้เสรีภาพในการชุมนุมในภาวะปกติ และสำหรับการชุมนุมโดยสงบในขณะที่บ้านเมืองอยู่ในภาวะไม่ปกตินั้นแทบจะไม่สามารถกระทำได้

จากการศึกษาพบว่า ในหลาย ๆ ประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส จะมีกฎหมายกลางที่วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนเอาไว้โดยเฉพาะ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า หากมีการบัญญัติกฎหมายในลักษณะดังกล่าวขึ้นใช้บังคับในประเทศไทยก็จะเป็นการสร้างกติกาขึ้นมาเพื่อรองรับเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบของประชาชน ซึ่งเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย